

1 Nykyinen talouskriisi ja sitä edeltänyt kehitys on ravistellut
2 maailman poliittisia ja taloudellisia perusteita, eikä kenelläkään ole
3 selvää kuvaa siitä, miten ne loppujen lopuksi asettuvat. Varmaa on
4 vain se, ettei mikään palaa ennalleen. Tämä pätee mitä suurimmassa
5 määrin myös Euroopassa ja Euroopan unionissa.
6 EU:ssa ja sen ytimen muodostavassa talous- ja rahaliitossa on
7 keskusteltu ennen kaikkea yhteisvaluuttajärjestelmän tulevaisuudesta.
8 Mielipiteitä on esitetty joka lähtöön aina eurosta luopumisesta
9 alkaen.
10 Euromaihin kuuluvan Kreikan holtittoman taloudenpidon ja tilastojen
11 vääristelyn synnyttämä väittely kiteytyy yksinkertaiseen ongelmaan,
12 joka muistuttaa perheiden ongelmia: kuinka olla solidaarinen
13 yhteisvaluutan maita (tai veljeä ja sisarta) kohtaan maksamatta niiden
14 laskuja sen jälkeen kun ne ovat eläneet kuin pellossa?
15 Toisin sanoen saksalaiset ja suomalaiset veronmaksajat eivät halua
16 maksaa siitä, että jotkin EU-maat ovat perustaneet hyvinvointinsa
17 pettäväälle pohjalle ja eläneet makeaa elämää vuosikymmenestä toiseen.
18 Lamakaudella on tässä pohdiskelussa merkittävä osa: solidaarisuutta ja
19 yhdentymistä on helpompi toteuttaa silloin kun kaikki menee hyvin.
20 Taloudellisten vaikeuksien suora vaikutus yhdentymisen käytännön
21 toteutukseen on nähty jo monta kertaa. Varakkaan ja voimakkaasti
22 kasvavan on helpompi olla suurpiirteinen - ja sitähän historiallisesti
23 ainutlaatuisen uuden yhteisörakenteen luomisessa tarvitaan.
24 Liian vähälle huomiolle on jäänyt ajatus siitä, että yhteisvaluutan
25 kriisi on välttämätön. Euro on ollut menestystarina, mutta sen
26 valmistelu jäi aikoinaan kesken. Järjestelmään jäi valuvikoja.
27 On tärkeää muistaa, että yhteisesti sovitut säännöt on tarkoitettu
28 noudatettaviksi. Kuri alkoi löystyä pian euron käyttöönoton jälkeen.
29 Kiinnostava yksityiskohta on, että ensimmäiset syntiset olivat Saksa
30 ja Ranska, jotka ovat nyt pääosassa, kun rivejä kootaan.
31 Yhdeksi vaikeuksien lähteeksi on osoittautunut se, että yhteisvaluutta
32 luotiin ilman siihen liittyneiden maiden taloudellisen yhteistyön
33 tiivistämistä. Yhteistyölle ei ole mitään muuta estettä kuin
34 jäsenmaiden vastahakoisuus.
35 Talouspolitiikka on aivan yhtä herkkä alue kuin ulko- ja
36 turvallisuuspolitiikkakin. Erityisesti ajatus verotuksen
37 yhdenmukaistamisesta, edes pienin askelin, herättää voimakkaita
38 tunteita.
39 Nykyisten talousvaikeuksien hyvä seuraus on se, että kriisitietoisuus
40 euromaissa on kasvanut. Se ei välttämättä kuitenkaan ole kasvanut
41 tarpeeksi. Monissa maissa eletään velkaelvytyksen turvin sen verran
42 normaalia elämää, ettei vaikeuksien syvyys tunnu yhteiskunnassa, kuten
43 Suomessa koettu lakkoilu osoittaa.
44 Samaan aikaan entistä useampi eurooppalainen on ymmärtänyt, ettei
45 Eurooppa pärjää maailman poliittis-taloudellisessa uusjaossa ilman
46 yhteistyön syventämistä. Yhteistyön aikaan saaminen ja sääntöjen
47 laatiminen on tuskaista ja aikaa vievää, kuten viimeksi Lissabonin
48 sopimus osoitti, mutta pakon edessä on aiempaa enemmän toivoa.

49

50

51

52 HS kolumni (Olli Kivinen).

53 Helsingin Sanomat 6.4.2010